

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Milana Procházky a soudců Mgr. Jana Čížka a Mgr. Karla Černína, Ph.D. ve věci

žalobce: A. W. A., státní příslušnost Irák

zastoupen Organizací pro pomoc uprchlíkům, z.s.
sídlem Kovářská 4, Praha 9

žalovaný: Ministerstvo vnitra
sídlem Nad Štolou 3, Praha 7

o žalobě proti rozhodnutí správního orgánu ze dne 21. 8. 2020, č. j. MV-91655-7/OAM-2020

takto:

- I. Rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 8. 2020, č. j. MV-91655-7/OAM-2020 se ruší a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Žalobce byl dne 5. 6. 2020 rozhodnutím Krajského ředitelství policie hlavního města Prahy (dále jen „krajské ředitelství policie“) ze dne 5. 6. 2020, č. j. KRPA-145174-20/ČJ-2020-000022-MIG (dále jen „rozhodnutí o zajištění“), zajištěn za účelem jeho předání podle nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 604/2013 (dále jen „nařízení Dublin III“), a to na dobu 30 dnů podle § 129 odst. 1 ve spojení s § 129 odst. 3 zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (dále jen „zákon o pobytu cizinců“). Krajské ředitelství policie následně dvakrát prodloužilo dobu jeho zajištění podle § 129 odst. 7 zákona o pobytu cizinců, a to rozhodnutími ze dne 1. 7. 2020, č. j. KRPA-145174-300/ČJ-2020 (dále jen „rozhodnutí o prvním prodloužení zajištění“) a ze dne 30. 7. 2020, č. j. KRPA-145174-20/ČJ-2020 (dále jen „rozhodnutí o druhém prodloužení zajištění“). Ze zajištění byl žalobce propuštěn dne 21. 8. 2020.
2. Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) uložil žalobci povinnost uhradit náklady spojené s jeho zajištěním za období od 5. 6. 2020 do 21. 8. 2020 ve výši 18 634 Kč podle § 176c ve spojení s § 123 zákona o pobytu cizinců.
3. Žalobce se podanou žalobou domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí.

II. Obsah žaloby

4. Žalobce namítá, že napadené rozhodnutí je v rozporu s čl. 30 odst. 1 a 3 nařízení Dublin III, podle kterého po žadateli o mezinárodní ochranu nelze požadovat náhradu nutných nákladů souvisejících s jejich přemístěním do jiného členského státu. Podle žalobce náklady spojené s přemístěním zahrnují i náklady, které vznikly v souvislosti se zajištěním žadatele.
5. Žalobce navrhuje, aby soud žalobou napadené rozhodnutí zrušil.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě

6. V písemném vyjádření k žalobě žalovaný zopakoval skutkovou a právní argumentaci použitou v žalobou napadeném rozhodnutí a požadoval, aby žaloba byla soudem pro nedůvodnost zamítnuta.

IV. Související soudní řízení

7. Proti rozhodnutí krajského ředitelství policie o prvním prodloužení zajištění žalobce brojil u Městského soudu v Praze. Městský soud v Praze žalobu zamítl rozsudkem ze dne 11. 8. 2020, č. j. 19 A 15/2020-50. Žalobce proti tomuto rozsudku podala kasační stížnost. Nejvyšší správní soud kasační stížnost žalobce zamítl rozsudkem ze dne 21. 12. 2020, č. j. 10 Azs 283/2020-50. Žalobce následně podal ústavní stížnost proti zmíněným rozsudkům Nejvyššího správního soudu a Městského soudu v Praze a rozhodnutí o prvním prodloužení zajištění. Ústavní soud o ústavní stížnosti rozhodl nálezem sp. zn. II.ÚS 482/21 ze dne 7. 7. 2021 tak, že rozsudky Městského soudu v Praze a Nejvyššího správního soudu zrušil. Poté ve věci rozhodoval opětovně Městský soud v Praze, který rozsudkem ze dne 18. 8. 2021, č. j. 19 A 15/2020-94, rozhodnutí krajského ředitelství policie o prvním prodloužení zajištění zrušil. Městský soud v Praze dospěl k závěru, že krajské ředitelství policie pochybilo v procesu určení věku u žalobce, který byl zajištěn (zbaven osobní svobody) jako zletilý. Krajské ředitelství policie podle Městského soudu v Praze učinilo zkoumání věku žalobce předmětem dokazování v nedostatečném rozsahu. Zároveň nebyla dodržena práva žalobce při obstarávání důkazních prostředků. Navíc žalobce nebyl seznámen s výsledky vyšetření a

určení věku a neměl možnost se k nim vyjádřit. S ohledem na zásadní dopad určení věku žalobce do práva na osobní svobodu je nezbytné určení věku provést důkladně a v případě přetrvávajících pochybností uplatnit zásadu v pochybnostech ve prospěch. Městský soud v Praze s odkazem na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 11. 2012, č. j. 9 As 111/2012-34, věc nevrátil krajskému ředitelství policie, jelikož nelze vrátit věc k dalšímu řízení tam, kde nebylo vedeno žádné řízení. Vydání rozhodnutí o zajištění je prvním úkonem v řízení, proto neexistuje řízení, v němž by bylo pokračováno.

8. S ohledem na výše uvedené krajský soud přípisem ze dne 22. 8. 2023, č. j. 30 A 65/2023-32, vyzval zástupce žalobce k vyjádření, zda a jakým způsobem reagoval žalobce na rozsudek Městského soud v Praze ze dne 18. 8. 2021, č. j. 19 A 15/2020-94. Zástupce žalobce v reakci na výzvu soudu uvedl, že se v návaznosti na zmíněný zrušující rozsudek Městského soud v Praze obrátil na žalovaného se žádostí o obnovu řízení podle § 100 odst. 2 ve spojení s § 100 odst. 1 b) zákona č. 500/2004 Sb., správní řád (dále jen „správní řád“). Žalovaný následně rozhodnutím ze dne 8. 12. 2021, č. j. MV-91655-14/OA-2020 rozhodl o povolení obnovy řízení o náhradě nákladů spojených se zajištěním, a to z důvodu zrušení rozhodnutí, jež bylo podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí.
9. Obdobně krajský soud přípisem ze dne 22. 8. 2023, č. j. 30 A 65/2023-33, vyzval žalovaného, zda na nastalou situaci popsanou v odst. 7 tohoto rozsudku reagoval v otázce stanovení nákladů zajištění žalobce, případně jak. Žalovaný se k výzvě krajského soudu nevyjádřil.

V. Posouzení věci krajským soudem

10. Žaloba byla podána včas [§ 72 odst. 1 soudního řádu správního, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], osobou k tomu oprávněnou (§ 65 odst. 1 s. ř. s.) a jedná se o žalobu přípustnou. Soud ve věci rozhodl bez nařízení jednání za splnění zákonných podmínek (§ 51 odst. 1 s. ř. s.) a přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v mezích uplatněných žalobních bodů, jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti. Dospěl k závěru, že žaloba je důvodná.
11. Krajský soud v dané věci vychází z rozsudků Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 1. 2022, č. j. 2 Azs 30/2020-66, a ze dne 8. 6. 2022, č. j. 6 Azs 410/2020-43, které se zabývaly otázkou přezkumu rozhodnutí o uložení povinnosti uhradit náklady zajištění.
12. Ve zmíněných rozsudcích Nejvyšší správní soud s odkazem na svou starší judikaturu (rozsudek ze dne 14. 11. 2008, č. j. 2 As 30/2008-61) konstatoval, že pokud k zajištění cizince nebo jeho prodloužení došlo v rozporu se zákonem, nelze mu uložit k úhradě náklady zajištění. Mezi nezákonným zajištěním a náklady z něho vzniklými je tedy taková míra souvztažnosti, která musí být zohledněna. Nejvyšší správní soud v daných rozsudcích odkázal na svá předchozí rozhodnutí, v nichž, byť ve vztahu k jiným případům a dokonce jiným oblastem rozhodování správních orgánů, dospěl k obdobným závěrům (rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 31. 8. 2012, č. j. 5 As 83/2011-273, ze dne 14. 9. 2011, č. j. 9 Afs 28/2011-181, nebo usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 22. 10. 2019, č. j. 6 As 211/2017-88, č. 3948/2019 Sb. NSS). Podle usnesení rozšířeného senátu sp. zn. 6 As 211/2017 „*právo na spravedlivý proces vyžaduje, aby nezákonnost podmiňujícího aktu autoritativně zjištěná rozhodnutím o jeho zrušení či změně v příslušném řízení mohla být k řádně uplatněné žalobní námitce žalobce zohledněna v řízení o žalobě proti podmíněnému aktu i při jejich řetězení. Žalobce však může dosáhnout zrušení podmíněného rozhodnutí pouze v případě, že podmiňující rozhodnutí bylo předtím zrušeno či změněno pro nezákonnost bud'*

soudem ve správním soudnictví nebo správními orgány v řízení o mimořádných či dozorcích prostředcích. Tento závěr není v rozporu s úpravou obsaženou v § 75 odst. 1 s. ř. s., neboť soud zohlední pouze takovou nezákonnost podmiňujícího rozhodnutí, jejíž důvod byl dán již v době vydání podmíněného rozhodnutí, avšak která dosud nebyla autoritativně zjištěna.“ Nejvyšší správní soud v rozsudku sp. zn. 2 Azs 30/2020 vzpomenul, že „ze zásady, že z bezpráví nemůže vzejít právo, plyne, že důsledky nezákonného rozhodnutí o zajištění nemůže nést ten, vůči němuž takové rozhodnutí směřovalo“. Z těchto důvodů Nejvyšší správní soud v rozsudích sp. zn. 2 Azs 30/2020 a sp. zn. 6 Azs 410/2020 přistoupil ke zrušení rozhodnutí o nákladech zajištění, neboť nemohou samostatně obstát.

13. V nyní posuzované věci je stejná situace. Žalovaný rozhodl o nákladech řízení o zajištění mimo jiné na základě rozhodnutí o prvním prodloužení zajištění, které však bylo následně zrušeno výše citovaným rozsudkem Městského soudu v Praze sp. zn. 19 A 15/2020. Byl tak zneplatněn jeden z podkladových aktů nyní žalobou napadeného rozhodnutí a to tak samo o sobě neobstojí. Žalobce sice v podané žalobě nezpochybňoval zákonnost rozhodnutí o zajištění nebo rozhodnutí o prodloužení zajištění, ani výslovně nepoukazoval na sepetí rozhodnutí o zajištění (prodloužení zajištění) s rozhodnutím o nákladech zajištění, nicméně v situaci, kdy je postaveno najisto, že zajištění žalobce neproběhlo po stanovenou dobu v souladu se zákonem, musí krajský soud k daným skutečnostem přihlídnout z úřední povinnosti. Opačný přístup by byl v rozporu s principy spravedlnosti.
14. Krajský soud v dané věci dospěl k závěru, že po žalobci nelze žádat žádné náklady zajištění za účelem přemístění. Zrušeno bylo sice pouze rozhodnutí o prvním prodloužení zajištění žalobce, nicméně je zřejmé, že ani rozhodnutí o zajištění ani rozhodnutí o druhém prodloužení zajištění nemohou obstát ze stejných důvodů (byť nebyla formálně zrušena, neboť nebyla napadena žalobou). Z tohoto důvodu se krajský soud nezabýval žalobní argumentací ohledně aplikovatelnosti čl. 30 nařízení Dublin III, neboť jeho výklad v této věci není potřebný k rozhodnutí soudu ani správního orgánu o nákladech zajištění žalobce (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 30/2020, bod [35]).
15. Žalovaný měl sice dle sdělení žalobce obnovit řízení o nákladech zajištění, nicméně z ničeho nelze dovodit, že by rozhodnutí o nákladech zajištění sám zrušil (ačkoli tak bez pochyby učinit měl). K tomu lze přiměřeně odkázat na výňatek z rozsudku Nejvyššího správního soudu sp. zn. 2 Azs 30/2020: „Žalovaný, ač byl obeznámen s aktuální situací ohledně rozhodnutí týkajících se stěžovatelky (všechna relevantní rozhodnutí podmiňující uložení povinnosti hradit náklady zajištění byla pravomocně zrušena pro nezákonnost), a navíc byl výslovně na související kasační rozhodnutí soudem upozorněn, zvolil v rozporu se svými povinnostmi taktiku „mrtvého brouka“ a nesnažil se uvést z úřední povinnosti právní postavení stěžovatelky do stavu souladného s právem a s jejími oprávněnými zájmy. Takový postup neodpovídá principům dobré správy. Ministerstvo vnitra není pouze jednou ze stran řízení před správním soudem motivovanou spor za každou cenu vyhrát; je to především vrcholný orgán veřejné moci s rozsáhlými kompetencemi, které má užívat jen k účelům a cílům, k jejichž naplnění je zákonem povolán. V případě jako tento nebylo pochyb, že je v rozporu se zásadami obecné spravedlnosti, tj. zjevně nespravedlivé, uložit a vymáhat náklady pocházející z nezákonných podmiňujících rozhodnutí. Namísto tedy bylo zajistit nápravu instrumenty, které má státní správa k dispozici (lhůta k obnově řízení z úřední povinnosti byla ještě otevřená). To se však nestalo, přičemž o důvodech takové pasivity by Nejvyšší správní soud mohl toliko spekulovat.“

VI. Závěr a náklady řízení

16. Z výše uvedených důvodů krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušil dle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému dle § 78 odst. 4 s. ř. s. k dalšímu řízení, v němž bude žalovaný podle § 78 odst. 5 s. ř. s. vázán právním názorem vysloveným v tomto rozsudku.
17. O náhradě nákladů řízení jeho účastníků soud rozhodl podle § 60 odst. 1 s.ř.s. Úspěšnému žalobci žádné náklady řízení nevznikly.

Poučení:

Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Brno 12. 10. 2023

Mgr. Milan Procházka
předseda senátu